

FRED OG FRIHET

nr. 3/2022 | Nyhetsbrev fra IKFF/WILPF Norge

**HVORFOR følger ikke Norge
FNs klare retningslinjer for
konfliktløsning med fredelige midler,
framfor å velge Natos opprustningsspiral?**

WOMEN'S INTERNATIONAL LEAGUE FOR
PEACE & FREEDOM
WILPF-NORWAY

GLIMT FRA ÅRETS FREDSSYMPOSIUM PÅ HARDANGERAKADEMIET FOR FRED, UTVIKLING OG MILJØ

Av Åse Møller-Hansen

Den siste helgen i juli var 70 deltakere og frivillige samlet i Jondal rundt temaet: Opprustning nå! nødvendighet eller blindvei? med Ingeborg Breines, Cecilie Hellestveit, Linn Stalsberg og Tord Bjørk.

Johan Galtungs forskningsarbeid og lange internasjonale erfaring med konflikthåndtering og fredsbygging la grunnlaget for de årlige fredssymposiene i Hardanger. I 20 år holdt han sine "State of the World"-foredrag. Han er nå over 90 år, og reisen blir for lang. I år fikk Ingeborg Breines stafettspinnen og holdt et glimrende State of the World-foredrag. Et todelt fyldig referat ligger ute på Hardangerakademiet side: <https://hardangerakademiet.no/2022/03/30/29-31-juli-2022-fredssymposium-2022/>.

Cecilie Hellestveits tema var Stormakter, rivalisering og krig i en ny tid. Hun trakk historiske linjer fra Natos utvidelse østover i 1999 og bombingene av Kosovo/Serbia kort tid etter, som brøt med FN pakten. Hun trakk linjer videre til innføringen av RTP (Responsibility to protect) i 2005, og til Russlands angrep på Ukraina i 2022, som

Ingeborg Breines

hun mente var en ren speiling av Kosovo. Hun pekte også på hvordan verden nå beveger seg bort fra en vestlig styrt unipolar verden til en mer multipolar verden, med samarbeid mellom folkerike land, spesielt på det asiatiske kontinentet.

Tord Bjørk stilte spørsmål om hvordan vi kan lage en plan for at vi i Norden kan bidra til fred på Jorden og fred med Jorden, i en tid hvor FN i økende grad blir satt på sidelinjen til fordel for Nato. Hva kan folkebevegelser på landsbygda og i byen gjøre som motkraft for å skape trygghet og frihet i Norden og for hele menneskeheten?

Linn Stalsberg snakket om: Anti-krigsbevegelsen, militærnekting og fredsarbeid: hvordan flytte premisser i en militarisert verden. Hun la vekt på hvor krevende det er for en fredsaktivist i tidsklemme å bidra til å bygge en større og sterkere fredsbevegelse. Les hennes kommentar i Dagsavisen etter fredssymposiet her: <https://hardangerakademiet.no/wp-content/uploads/2022/09/Linn-Stalsberg-kommentar-i-Dagsavisen.pdf>.

Fredssymposiet i Jondal er fortsatt en viktig møteplass for dialog rundt fred, utvikling og miljø. Fredsbevegelsen trenger slike møteplasser, hvor man leter etter løsninger. Dialog og ikkevoldelig, konstruktiv konflikthåndtering står sentralt i Hardangerakademiet sin virksomhet.

Konsert med sør-amerikanske musikere, samling rundt bålet, workshops, tur, bading og yoga på stranden skapte en fin ramme rundt foredragene. Filmen A bold peace, som handler om Costa Rica, ble vist med innledning av Ingeborg Breines. Filmen er omtalt i dette nyhetsbrevet.

Etter foredragene og plenumsdiskusjonene, ble det skrevet og sendt en appell fra Hardangerakademiet sin programgruppe til media og utenrikskomiteen på Stortinget om å skape fred med fredelige midler. I forbindelse med ministermøtet i Oslo, ble appellen også sendt til de nordiske statsministrene. IKFF har tatt utgangspunkt i denne appellen og laget en uttalelse, som nå er sendt til et utvalg norske stortingspolitikere. Uttalelsen finner du her i nyhetsbrevet.

Les mer om Hardangerakademiet for fred, utvikling og miljø her : <https://hardangerakademiet.no>

LEDER

Fred med fredelige midler

Vi lever i farlige og forvirrende tider. Rystende skildringer av krigen i Ukraina møter oss i alle media. Folk er opprørt med god grunn, men det eneste svaret på krigens humanitære krise synes å være sanksjoner og våpenforsendelser. I praksis betyr det økt fiendskap, mer krig, store militære miljødeleggelses og enda flere ødelagte liv. Både russiske og engelske ledere har truet med bruk av atomvåpen - om det blir nødvendig!

Jens Stoltenberg sa i sin tale på Utøya at hvis vi vil ha fred, så må vi forberede oss på krig, det gamle romerske ordtaket *Si vis pacem, para bellum*. Fredsbevegelsen sitt mantra er: *Vil du ha fred, forbered fred*. Vi må bygge fred med fredelige midler, bygge en fredskultur i FNs ånd, gjennom samarbeid, rettferdig fordeling og felles vern og omsorg for Moder Jord med alt sitt forunderlige liv. Det haster.

Klimakrisen krever at verdens land ruster ned og samarbeider om å redusere klimautslippene. Men realiteten er annerledes. Det militærindustrielle komplekset er avhengig av krig og redsel for krig, og vi ser en krigsbevegelse som fremmer en splitt- og hersk-politikk. Krigen i Ukraina har gitt svimlende inntekter for krigsindustrien og investorer. Løftene på FNs klimatoppmøte i Glasgow 2021, COP 26, ser ut til å være glemt.

FNs neste klimatoppmøte, COP 27, blir i Egypt i november, og WILPF vil være til stede og kreve klimahandling og at militære klimautslipp tas inn i klimaforhandlingene. Også her må IKFF gjøre det vi kan for å vise hvor ødeleggende krig og militarisme er for klima, økosystemer og bærekraftsmål. Vi må holde fredsfanen høyt. Vi er imot alle kriger, om de foregår i Yemen, Libya, Irak eller Ukraina. Vi er imot våpenforsendelser. Ressursene må brukes på humanitær hjelp og på å gi støtte til fredsforhandlinger.

6. mai ble en erklæring om Ukraina enstemmig vedtatt i FNs sikkerhetsråd etter initiativ fra Norge og Mexico: **Sikkerhetsrådet minner om at alle medlemsstater har påtatt seg, under FNs charter, plikten til å avgjøre sine internasjonale tvister med fredelige midler. Sikkerhetsrådet uttrykker sterk støtte til generalsekretærens innsats for å finne en fredelig løsning.** At Norge gikk i bresjen, ga håp. Men fire måneder senere ser erklæringen ut til å ha blitt glemt. IKFF og Hardangerakademiet for fred, utvikling og miljø har etterlyst svar fra myndighetene våre om hva de gjør for å styrke FNs innsats for en fredelig løsning og en rettferdig fred i Ukraina.

Det er et fremskritt for verden at FNs forbudstraktat mot atomvåpen har tredd i kraft. I juni var IKFF til stede i Wien under partskonferansen mot atomvåpen. I tiden fremover må vi sammen med ICAN presse på for at Norge skal underskrive forbudstraktaten mot atomvåpen. Det vil også være i tråd med befolkningens ønske.

WILPF har nylig vedtatt sitt nye treårs internasjonale arbeidsprogram (2022-2025). Visjonen er en verden med varig fred, bygget på feministisk grunnlag med frihet, rettferdighet, ikkevold, menneskerettigheter og like muligheter for alle, hvor mennesker, planeten og alle dens vesen kan sameksistere og utvikle seg i harmoni. Et viktig mål er å bli sterkere, modigere og mer kreative i vårt arbeid og våre aksjoner for rettferdig fred. Vi må styrke vårt samarbeid innad i WILPF og med andre organisasjoner for fred, for klimahandling, og sosial rettferdighet. Vi må aldri gi opp!

Følg IKFF sin hjemmeside www.ikff.no og facebooksidene: Internasjonal kvinneliga for fred og frihet, for fredsnyheter og kommende freds- og antikrigsarrangement.

Åse Møller-Hansen

BOMBER ER FOR BØLLER

Av Susanne Urban

Den første statspartskonferansen 1MSP om FNs atomvåpenforbud, foregikk 21.-23.juni 2022 i Wien. Opptakten var ICAN NuclearBan-forum 18.-19. juni, med 2 dager, 40 workshops, 100 talere – og 1400 deltagere live og online – deriblant jeg, – observatør fra WILPF-Norge.

ET FØRSTE GLOBALT STEG FOR Å AVSKAFFE ATOMVÅPEN.

Det første statspartsmøtet for atomvåpenforbudet samlet representanter fra nærmere 100 land, men så langt har ingen av verdens ni atommakter sluttet seg til avtalen, heller ingen Nato-land. Til tross for kritikk både fra USA og Natos generalsekretær Jens Stoltenberg, har flere andre Nato-land som Tyskland, Belgia og Nederland fulgt Norge og også deltatt på møtet i Wien som observatører.

Dette bidrar til å anerkjenne viktigheten av arbeidet som er satt i gang. Norge burde ikke stanse der, men også slutte seg til avtalen og jobbe aktivt for å sikre oppslutning om den.

EN ERKLÆRING MED EN PLAN

Det er på tide å avskaffe atomvåpen, før de avskaffer oss lød FNs generalsekretær Guterrez'

anmodning til FN-konferansen. Erklæringen etter konferansen går i rette med atomvåpen-statene: deres politikk og handlinger er uakseptable, umoralske og ulovlige. Det er på tide at eierne av disse avskyelige våpnene gir avkall på sin voldspolitik og slutter seg til flertallet av det internasjonale samfunnet som anser det som utdatert, uakseptabelt og illegitimt å true med masse mord av sivile.

ANMODNING OM AKTIV NEDRUSTNING

1MSP-erklæringen fordømmer atomvåpen «som brukt til å undertrykke, skremme, og eskalere internasjonale spenninger.»

1MSP-handlingsplanen inkluderer bl.a. å starte arbeidet med et fond for ofre etter atom-eksplosjoner, å etablere et vitenskapelig rådgivende styre, sette en ti-års frist for ødeleggelse av atomvåpen og få flere land til å slutte seg til FNs atomvåpenforbud.

EN SPESIELL FN-PROSESS:

- TPNW Det er den første atomrelaterte traktaten som anerkjenner den uforholdsmessige virkningen av atomvåpen på urfolk og kvinner.
- TPNW er ikke bare et forbud, men avtalen stadfester også at det er et felles humanitært ansvar å hjelpe ofre.
- Prosessen med forbud og avskaffelse av atomvåpen er initiert «nedenfra og opp», fra det globale sør, mot viljen til de store, rike, 'viktige' statene som påberoper seg verdensherredømme.

INNSPILL TIL ICAN-NORGE, etter 1. statspartsmøte fra IKFF v/ observatør Susanne Urban:

- **Vi vil fremheve de positive elementene i Norges uttalelse:** «søke konstruktiv dialog», «fremme verifisering av kjernefysisk nedrustning» og «irreversibilitet ved atomnedrustning», «Norge vil også fortsette arbeidet med å fremme likestilling og mangfoldig deltakelse i nedrustningsprosesser, og støtte initiativer for å involvere den yngre generasjonen i dette arbeidet.»

Her er det opp til WILPF-Norge, andre freds- og miljøorganisasjoner og særlig ungdomspartiene å be

norske myndigheter å følge rådet om å signere Atomvåpenforbudet. Det er den sterkeste mulige erklæringen for å vise at en virkelig ønsker nedrustning.

- **Vi vil avvise** den norske posisjonen om at «å bli med i TPNW ville være uforenlig med NATO-forpliktelsene» – en oppfatning som har blitt tilbakevist som feilaktig av mange eksperter, jfr. https://www.icanw.org/report_why_nato_members_should_join_the_un_nuclear_weapon_ban

“ Vi kommer for å ta fra dere våpnene deres. Og vi finner oss ikke lenger i å bli hreset med av en global orden som forteller oss at alle disse statene som stiller seg bak atomvåpenforbudet ikke har noe å si”

ICANs Seth Sheldon i en avsluttende melding til atomvåpen-statene

HVA KAN VI I NORGE ELLERS GJØRE FOR Å STØTTE FNS ATOMVÅPENFORBUD?

- **Don't bank on the bomb:** sjekk med din bank/ ditt universitet/ din arbeidsplass/ din fagforening om de har fond i (atom)våpen-produsenter. Gjør det samme med Pensjonsfondet og Norges Bank!
- **Bruk merkedager for å få fokus på problemstillingen i media!**
- Minn journalistene på hjertesakene dine –**forklar hvorfor de er viktige!**
- Jobbe for at den operative statusen til atomvåpen blir nedgradert umiddelbart

«**Å AVVÆPNE BØLLENE**» var vinklingen til Ray Acheson. Hen er leder for WILPFs nedrustnings-avdeling, foredragsholder under ICAN-NuclearBan-forum og medansvarlig for 'Nuclear Ban Daily'; forfatter av 'Banning the bomb, smashing the Patriarchy' og 'Abolishing State Violence: A World Beyond Bombs, Borders, and Cages'.

PREGET AV MANGE UNGE ENGASJERTE

MENNESKER, viste de seks dagene for atomvåpenforbudet i Wien et vell av kunnskap og enormt pågangsmot.

WILPF-Austria v/ leder Rosa Logar og hennes unge team var et fantastisk vertskap for WILPFere fra hele verden, helt til de siste viktige meldingene om å teste seg: de sosiale sammenkomstene etter statspartsmøtet resulterte i mange koronasmittede ...

DET ER REALISTISK å destruere verdens rundt 13.000 atomstridshoder i løpet av 10 år, selv uten å justere ek-

Internasjonale WILPFere på ICAN NuclearBan-forum i Wien, juni 2022

sisterende infrastruktur som i dag brukes på å vedlikeholde disse våpnene.

• **Naturen er også et sivilt mål**, altså ulovlig å skade i krig (!!)

“Håp er en disiplin - ikke et abstrakt konsept for naive mennesker. Håp er hardt arbeid. Vi vet at det alltid vil komme endringer. Og de skjer plutselig”

Ray Acheson, Reacting Critical Will

FAKTA:

• **1MSP, the First Meeting of States Parties**, den første statspartskonferansen om FNs atomvåpenforbud, 21-23.06.22 i Wien

• **TPNW**: Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons; trådte i kraft 22.jan '21

• **86 av FN's over 190 stater har pr. juni 2022 signert og 65 har ratifisert atomvåpenforbudet**. De forplikter seg derved til å ikke utvikle, teste, produsere, eie eller lagre kjernevåpen. Hele Latin-Amerika (unntatt Argentina), Karibia, samt New Zealand er atomvåpenfrie sone – og stiller seg bak atomvåpenforbudet. Hele Afrika er atomvåpenfrie og mange afrikanske land har signert og ratifisert avtalen..

• **NPT**, Non proliferation-treaty/Ikkespredningsavtalen – der de 9 atomvåpenlandene samt landene under deres atomparaply gjør alt de kan for å beholde sitt tilintetgjøringsmonopol. Tyrkia, Italia, Belgia, Tyskland og Nederland (har lagret US-atomvåpen) samt et trettitalls andre land som stiller seg bak Natos «atomvåpenparaply», inkludert trusselen om first-strike/«retten til førstebruk». Deriblant Norge.

• **Land med atomvåpen 1**, etter antall (ifølge FN-sambandet): Russland, USA, Kina, Frankrike, Storbritannia (alle faste medlemmer av FNs «Sikkerhets»råd), samt Pakistan, India, Israel og Nord-Korea.

• **ICAN**: International Campaign to Abolish Nuclear Weapons, mottager av Nobels fredspris 2017; 635 NGO'er i 107 land står bak kampanjen, deriblant WILPF. ICAN Norge består av over 50 organisasjoner som lik 78% av Norges befolkning ønsker at Norge signerer FNs atomvåpenforbud.

• **Verdens atomvåpenarsenal** er på ca 12.440 stridshoder med nok sprengkraft til å ødelegge hele kloden flere ganger. Selv såkalte 'mininukes' eller 'taktiske' atombomber, er flere ganger sterkere enn bombene over Hiroshima og Nagasaki. En sprengning over én av verdens storbyer ville umiddelbart ført til massedød og ufattelige ødeleggelse, men også til atomvinter, med global hungersnød som følge.

Merkedager som arbeider mot atomvåpen kan knyttes til: 22. januar (ikrafttreden av TPNW i 2021), 8. mars (Stråling gjør uforholdsmessig stor skade på kvinne- og barnekropper), 22. april (Internasjonal Moder Jord-dag), 26. april (Tsjernobyldagen), 6. og 9. august (Hiroshima- og Nagasaki-dagene), 29. august (Den internasjonale dagen mot atomsprengning), 21. sept. (Internasjonal fredsdag), 26.sept. (Internasjonal dag for total avskaffelse av atomvåpen), 2. okt. (Internasjonal ikkevoldsdag), 24. okt. (FN-dagen), 6. november (Internasjonal dag mot miljøødeleggelse i krig og konflikt), 20. nov (Internasjonal barnedag), 10. desember (FNs menneskerettserklæring og utdeling av Nobels fredspris)

“Vi anbefaler å gjerne formuleringene om atomenergi i ingressen til TPNW, fordi fortsatt bruk av atomenergi vil hinde oss i å oppnå de humanitære målene ... og atomvåpenforbudets grunnleggende fokus: å avskaffe atomvåpen. Vi klarer ikke å avskaffe atomvåpen så lenge vi tillatr kommersiell produksjon av tritium og kommersiell bruk av anrikt uran og plutonium. Vi må erkjenne at atomenergi og atomreaktorer ble oppfunnet og utviklet for å produsere plutonium for å bygge atomvåpen for å drepe sivile, mens elektrisitet var et biprodukt.

Innsopill til 1MSP fra Reaching Critical Will/ WILPF

Landsstyret har sendt dette brevet til de politiske partiene:

INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED & FRIHET

DEN NORSKE SEKSJONEN AV WOMEN'S INTERNATIONAL LEAGUE FOR PEACE & FREEDOM

HVIS VI VIL SIKRE FREDEN, MÅ VI INVESTERE I FRED OG IKKE I KRIG!

Internasjonal kvinneliga for fred og frihet er en 107 år gammel fredsorganisasjon med avdelinger i 40 land og uttalerett i FN. Vi er dypt bekymret for den pågående krigen i Ukraina og krigens virkninger på mennesker og miljø. Krigen involverer flere atommakter og to naboland med mange atomkraftverk og lagringsplasser for kjemisk og radioaktivt avfall.

Den pågående krigen er tre kriger i én krig:

1. Den ukrainske regjeringens krig mot de selvutnevnte folkerepublikkene i Donbass fra 2014.
2. Russlands voldsomme angrep på Ukraina 24. februar 2022
3. Den geopolitiske striden mellom et USA-ledet NATO og Russland, som nå eskalerer kraftig i Ukraina.

Kapprustningen i kjølvannet av krigen forsterker krisene verden står overfor: klimakrisen, ødelagte økosystem og sosial urettferdighet. Det er sløsing med knappe og dyrebare ressurser, som vi trenger for å stoppe klimakrisen og skape en rettferdig fred.

Vi ber om et nordisk initiativ med følgende mål:

1. Støtte og intensivere arbeidet med substansielle fredsforhandlinger i Ukraina, gjennom kompromiss mellom de involverte statene, jfr. Minsk II avtalen, som tok hensyn til underliggende konflikter. Vi ber om at godt funderte fredsforslag, som for eksempel For en rettferdig og varig fred i Ukraina fra en internasjonal arbeidsgruppe ledet av direktøren for FNs nettverk for bærekraftig utvikling Jeffrey Sachs, blir behandlet i FN.
2. Nedrustning for å sikre seriøs klimahandling, økologisk bærekraft og sosial rettferdighet
3. Sikre verden mot atomkrig og etablere Norden/Arktis og Europa som atomvåpenfrie soner, slik som i Karibia, det meste av Sør-Amerika og Afrika.
4. Å skape sikkerhet gjennom å investere betydelig mer ressurser i fredsbygging, diplomati og ikkevoldelig konfliktløsning.

Disse fire målene støtter opp om samarbeidsånden nedfelt i FN-pakten, i nyere FN-resolusjoner og arbeidsprogram. Vi ber om at Norge følger FNs veier til fred, og ikke Natos veier til mer opprustning, mer militarisme og konflikt.

Norge og Mexico gikk i mai sammen om å fremme en erklæring om Ukraina i FNs sikkerhetsråd, enstemmig vedtatt 6. mai 22: **Sikkerhetsrådet minner om at alle medlemsstater har påtatt seg, under FNs charter, plikten til å avgjøre sine internasjonale tvister med fredelige midler. Sikkerhetsrådet uttrykker sterk støtte til generalsekretærens innsats for å finne en fredelig løsning.**

Nå, fire måneder etter at erklæringen ble vedtatt, ser vi ingen tegn på at Norge støtter aktivt oppunder sitt eget initiativ. Store våpenleveranser fra Norge og andre Nato-land til Ukraina og sanksjonene mot Russland er uforenlig med å avgjøre tvister med fredelige midler. Vi ber våre folkevalgte om å følge FNs erklæring av 6. mai 22 og på alle måter styrke seriøse forsøk på fredsløsninger, både på lang og kort sikt.

Vi ber om et svar på hva Norge gjør for å styrke FNs innsats for en fredelig løsning og en rettferdig fred.

Med hilsen
Internasjonal kvinneliga for fred og frihet, WILPF Norge

Se forøvrig: <https://www.ikff.no/for-en-rettferdig-og-varig-fred-i-ukraina/>

NYTT FRA IKFF OG LOKALLAGENE

Rapport fra Trondheim IKFF

Av Berit Rusten, leder for IKFF i Trondheim

Trondheim har opprettet en lokal avdeling av IKFF og Berit Rusten har gitt oss denne rapporten:

«Alene duger vi ikke til stort, men er vi mange er det mye vi kan få gjort.»

Tittelen er hentet fra en kvinnekampsang fra 70-tallet og uttrykker mulighetene som ligger i å øke fra en til flere. I Trondheim har vi gått fra ett medlem til at det nå er etablert en ny avdeling av IKFF. Vi er registrert i Brønnøysundregisteret som INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET (IKFF), AVDELING TRONDHEIM. Hurra!!

Vegen frem

I mange år har jeg, Berit Rusten, vært eneste medlem i Trondheim. Jeg har prøvd ulike strategier for å rekruttere flere. Gjennom Panter Tanter Produksjoner, scenekunstgruppen jeg er en del av, har jeg tatt initiativ til flere konserter som «Synge krigen ut og freden inn» og «To War or not to War». I disse sammenhengene har jeg appellert til å melde seg inn i IKFF, uten at noe skjedde, ikke engang Panter Tanter eller Tiger Onkler meldte seg inn!

Et spark i «rompa» fra Hedmark

Avdelingen i Hamar/Hedmark tok kontakt. De hadde fått i oppgave fra IKFF sentralt å styrke IKFF i Trondheim/ Trøndelag. Dette var i koronaens epoke og kontakt skjedde på Zoom. Det hadde effekt. Jeg fikk opp FREDs-giret. En samarbeidskomite, med representanter fra Feministhuset i Trondheim (Norges foreløpige eneste), Kirkelig Fellesråd og meg fra IKFF ble etablert. Vi fikk til et godt program og gjennomførte Yemanedagen 8. januar 2022 for første gang i Trondheim. Dette resulterte i kontakt med biskopen og varaordfører i Trondheim. Både Kirkelig Fellesråd, varaordfører, LO i Trondheim og Mennesker i Limbo er engasjert i Yemanedagen for 2023.

En studiesirkel får motoren i gang

Avdelingen i Hamar/Hedmark sendte meg også ti eksemplarer av Åse Møller-Hansens «Trygghet for hvem?». Med disse heftene i bagasjen inviterte jeg, på vegne av Panter Tanter Produksjoner og IKFF, til studiesirkel på Feministhuset i Trondheim (Norges foreløpige eneste). Sju stykker meldte sin interesse og entusiasmen var stor. Heftet brakte inn så mye informasjon som vi aldri før hadde lest om i media. Vi noterte, samtalte og diskuterte. Deltakerne på studiesirkelen insisterte på at vi må følge opp og videreformidle noe av det vi har lært. Så kom 24. februar med Russlands okkupasjon av Ukraina, og da ble det å løfte fram FREDStanken enda et hakk mer presserende.

Et FREDssymposium forløste medlemstallet

Vi kastet oss rundt og arrangerte et FREDssymposium med gode innledere og kultur. Også dette ble arrangert på Feministhuset, og vi mottok støtte fra Trondheim Kommune, IKFF, LO i Trondheim og Feministhuset. Flere av deltakerne fra studiesirkelen gjorde en stor innsats med promotering, logistikk og gjennomføring av symposiet. Og endelig løsnet det; flere meldte seg inn og vi var mange nok (over fem) til å etablere en egen avdeling i Trondheim.

Fra nå ruller vi videre og vil skape FREDshistorie!

Det er NÅ det begynner og det å løfte fram FREDSperspektivet fyller oss med spenning. Høsten 2022 er foreløpig satt i skoloringens tegn. Vi skal møtes en gang i måneden. Vi skal studere «Galtungs metode for fred» av Susanne Urban. Vi vil arrangere et åpent møte i november med gode foredragsholdere. Til våren står allerede utstilling av Fredsplakater på Feministhuset og arrangement i forbindelse med Yemanedagen på plakaten.

Kanskje prøver vi å arrangere en Fredsfestival? Kanskje setter vi i gang arbeid med å få FREDStanken inn i skolene? Kanskje tar vi initiativ til stunt foran stortinget, for å sette et FREDsdepartement på dagsorden? Kanskje lar vi oss inspirere av Bergen, som i september inviterer til en rundebordskonferanse i Teaterkjelleren på Den Nasjonale Scene, for å utvikle en feministisk

sikkerhetspolitikk? Kanskje gjør vi noe rundt Nobels fredsprisutdeling?

Vi skal uansett være med å motbevisne påstanden mange hevder er realiteten anno 2022; at FREDsbevegelsen nærmest er DØD. Vi er nettopp født og er sprell levende.

PS: Feministhuset i Trondheim er et viktig møtested for vårt arbeid. Vi håper INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET (IKFF), AVDELING TRONDHEIM kan bli leietaker fra 2023. Å ha et møtested med feministisk plattform, gir fordeler!

OBS: Når vi har kommet ordentlig i gang, vil avdelingen utvides til IKFF i Trondheim/Trøndelag.

På bildet fra venstre bakerste rad: Else Marie Høyem, Rigmor Bjerche, Berit Rusten
Foran fra venstre: Marit Sandvik, Marianne Johnsen og Kristine Overrein
Bildet er tatt av Marion G Stavsøien, nestleder på Feministhuset

Nyinnmeldt i IKFF

Marianne Johnsen i Trondheim forteller følgende til Fred og Frihet: Mye av årsaken til at jeg ble med i IKFF

Marianne Johnsen, IKFF Trondheim

Trondheim er fordi jeg allerede brenner for fredsarbeid på mikronivå, nemlig i klasserommene og i relasjonene elevene imellom gjennom mitt arbeid i PeopleUknow. Da jeg så Berit sin invitasjon til studiesirkel for fred i februar, så tenkte jeg at dette hørtes ut som en gylden anledning til å lære mer om fredsarbeid.

Fredsarbeid innebærer også å kunne noe om hva som skjer ved internasjonale konflikter og krig. Jeg skal

innrømme at jeg gjennom mitt voksne liv har følt meg overveldet og handlingslammet i forbindelse med dette temaet – helt frem til jeg for noen år siden begynte å jobbe for trygge og positive klassemiljøer. Da fikk det hele en ny betydning for meg. Jeg har lyst til å lære for å lære bort, og jeg er ekstra opptatt av å lære og lære bort FERDIGHETER som kan bidra til fred. Min hypotese er at dersom vi lærer alle barn og unge å finne balansen mellom det å bry seg om andre og å hevde seg selv, så vil vi om noen år ha en voksgenerasjon med kompetanse og et verdsett utstyrt for å skape fred.

Med andre ord så handler dette mye om kommunikasjon og sosial bærekraft, kanskje den delen av bærekraft som er dårligst ivaretatt. Jeg vil påstå at sosial bærekraft ikke bare kan bidra i fredsarbeid, men også være avgjørende for å løse miljøkrisen i verden.

Jeg ser frem til å lære mer og utfordre både meg selv og andre til å ta modige valg i tiden fremover.

KVIFOR EG MELDE MEG INN I IKFF:

Rigmor Bjerche, IKFF Trondheim

Rigmor Bjerche forteller: Som pasifist fekk eg eit sterkt behov for å engasjera meg då krigsretorikken vart for overveldande etter at Russland gjekk til åtak på Ukraina.

Eg trur det er viktig å visa at fredsarbeid kan gjerast på mange område og på mange vis, difor er alliansar viktig. Etersom eg er aktiv i fleire organisasjonar vil eg bidra til meir medvet om og god breidde i fredsarbeidet.

Tromsø mot atomvåpen

Av Audgunn Oltedal

26. september er FNs internasjonale dag for total avskaffing av atomvåpen. Dette blir markert i Tromsø gjennom arrangement frå 22. - 25. september. Arrangørar er Internasjonal kvinneliga for fred og frihet (IKFF), Nei til atomvåpen (NTA), ICAN Den internasjonale kampanjen for å avskaffe atomvåpen og Stiftelsen Peacepainting. Gjennom desse arrangementa ynskjer vi å

-styrke fredsarbeid

-auke presset på regjeringa for å få Noreg til å signere FNs atomvåpenforbod.

På biblioteket i Tromsø blir det torsdag (22. 09) debattmøte om *Norden, Norge og nedrustning*. Her deltek **Rasmus Gjedsøe Bertelsen** og **Lassi Heininen**. På laurdag blir det debattmøte om *Atomvåpen og sikkerhet i nord* med fire innleiingar og panelsamtale. **Ingeborg Breines** sitt tema er *Den som vil ha fred, rustar ned*. Ingeborg Breines har lang erfaring frå nasjonalt og internasjonalt fredsarbeid, m.a. som president i Det internasjonale fredsbyrået (IPB), og spesialrådgjevar og direktør i UNESCO i hovedkontoret i Paris og på kontoret i Islamabad og Genève. **Håkon Elvenes** sitt tema er *Ti grunner til å arbeide imot at Tromsø skal ha atomubåthavn*. Elvenes er advokat og leier NAM,

organisasjonen Nei til Atomdrevne Militærfartøyer i Tromsø. **Jon Hellesnes** sitt tema er **Baseavtalen og den norske serviliteten. Om å binde Norge til krigsmakta USA der ekspertar nå fryktar eit høgreekstremt regimeskifte etter 2024**. Jon Hellesnes er forfatter og professor emeritus i filosofi ved Universitetet i Tromsø. **Randi Rønning Balsvik** vil snakke om *Finst det andre middel enn våpen og krig? Om Johan Galtungs arbeid for fred*. Randi Rønning Balsvik er historikar og professor emerita ved Universitetet i Tromsø. Ho har foreslått at fredsprisen i 2022 skal gå til Johan Galtung. Med i panelsamtalen er **Reidar Høifødt**, Norske leger mot atomvåpen, **Stig Lægdene**, domprost i Tromsø og **Isak Jacobsen**, Nei til atomvåpen.

Fredag har Peacepainting i samarbeid med Røde Kors maleverkstad for ei gruppe ungdommar. Søndag er det utstilling av bileta som ungdommene har laga.

Atomvåpen og misforståingar er overskrifta for arrangementet i Verdensteatret søndag, der dokumentaren SOUND THE ALARM blir vist, fylgt av ein panelsamtale med representantar for ungdomspartia om: *Kva kan Norge gjere for å hindre bruk av atomvåpen?*

Her er programmet for helga: <https://neitilatomvapen.org/tromsomotatomvapen>

Markering av FNs internasjonale dag for total avskaffelse av atomvåpen

INTERNASJONALT SEMINAR
NORDEN, NATO OG
NEDRUSTNING
TROMSØ BIBLIOTEK
TORS DAG KL. 19.00-21.00

PEACEPAINTING

MALERVERKSTED
FELLESVERKET
FREDAG KL. 17.00

UTSTILLING
FELLESVERKET
SØNDAG KL. 14.00

FILMVISNING OG
PANELDEBATT

ATOMVÅPEN OG
MISFORSTÅELSER

"SOUND THE ALARM"
(2022)

VERDENSTEATERT
SØNDAG KL. 16.00-18.30

FAGINNLEGG OG
PANELSAMTALE

ATOMVÅPEN OG
SIKKERHET I NORD

Innlegg ved:
Ingeborg Breines
Jon Hellesnes
Håkon Elvenes
Randi Rønning Balsvik

TROMSØ BIBLIOTEK
LØRDAG KL. 12.00-14.30

INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR
FRED & FRIHET
INTERNATIONAL LEAGUE OF WOMEN'S INTERNATIONAL LEAGUE FOR PEACE & FREEDOM

nei
TIL ATOMVÅPEN

Hva er egentlig trygghet og sikkerhet for folk?

Dette var noe av det «forkle-geriljaen» v/Torill Eide og Siv Norheim i «Nord-Odal kvinnelige undersøkelseskommissjon» (se Facebook), hadde på hjertet da de ønsket velkommen til de over 100 frammøtte på dette utradisjonelle fredsarrangementet. Arenaen var det flotte biblioteket på Sand. IKFF avdeling Innlandet var medarrangør. Møtet var støttet av Fritt Ord m.fl.

I tillegg til debatten var det en egen underskriftsliste for denne dagen med støtte til FNs atomvåpenforbud. Det var også kafé, stand og kulturelle innslag ved lokale aktører. Blant annet ble både en nyskrevet sang for anledningen - og fredsduer - tryllet fram! Allsang og fredsmarsj med papirlanterner avsluttet det hele.

Det var gode tilbakemeldinger fra publikum, her fra en e-mail etterpå fra en av de frammøtte: «Det var et møte som manet til engasjement og ettertanke, og, som flere sa, gjenreiste en samtale om viktige temaer som er i ferd med å bli borte».

Opptak fra møtet vil bli redigert og lagt ut.

Av Kari Nes

Vellykket fredshappening i Nord-Odal 3. september

- Norge og andre våpenproduserende land tjener på krigen; vi er veldig lite kritiske til egen våpenindustri, sa professor i økonomi Kalle Moene på fredshappeningen i Nord-Odal. Krigsinntektene i Norge burde gå til dem som rammes av krigen, mente han.

Dette var noe av det som kom fram under paneldiskusjonen på arrangementet. Andre paneldeltakere var Thomas Cottis fra Besteforeldrenes klimaaksjon, forfatter Dag Hareide, Anja Lillegraven fra Norske leger mot atomvåpen, prost Trine Færevåg og Najwan Abdlrahman med erfaring som krigsflyktning – et bredt fagpanel, selv om en militær representant uteble. Debattleder var Theo Koritzinsky. Utenom panelet fikk også følgende politikere ordet: stortingsrepresentant Lise Selnes fra Arbeiderpartiet, ordfører Ragnhild H. Moen fra Senterpartiet og tidligere stortingsrepresentant Karin Andersen fra SV.

- Meningsutveksling er viktigere enn valg! Engasjér deg. Søk informasjon. Ikke tro at fred, frihet og demokrati er en selvfølge. Snakk om det. Still spørsmål; må det virkelig være sånn? F.eks. sånn at atommaktene bruker 10 millioner dollar i timen for å modernisere sine atomvåpen – det samme beløp som hele FNs årsbudsjett for nedrustning.

Bildet viser de fleste paneldeltakere og «forkle-geriljaen» etter fredsmarsjen med lanterner. Fra venstre Thomas Cottis, Kalle Moene, Torill Eide, Anja Lillegraven, Dag Hareide, Theo Koritzinsky og Siv Norheim

La oss se til Costa Rica

Av Marianne Sælen

På Hardangerakademiet for fred, utvikling og miljø sitt fredssymposium i slutten av juli, ble filmen *A bold peace* vist, en film om Costa Rica som har lagt ned sitt militærvesen. Filmen er en viktig påminnelse om at fred med fredelige midler er mulig.

I en verden der opprustning og militarisering har vind i seilene, - også i Norge, kan det være en interessant øvelse å møte argumentene som ligger til grunn for dette oppimot Costa Rica sine argumenter.

Fredsbevegelsen blir ofte kalt naive. Kritikerne mener man må ha et forsvar og en sterk militær opprustning for å ikke bli et offer for fiendtlige makter. Costa Rica ligger omringet av stater som har ustabile politiske og sosiale forhold og med stor vekt på bruk av våpenmakt og vold. I en slik situasjon har Costa Rica klart å leve i fred med sine naboer, og konflikter som har oppstått dem imellom er i hovedsak løst ved hjelp av diplomati, folkeretten og samarbeid gjennom FN.

De har holdt seg nøytrale og fører sin egen politikk uten å være avhengig av verdens stormakter. Costa Rica har siden nedleggelsen av militærvesenet hatt visjonære statsledere som har hatt fred med fredelige midler som prosjekt og overbevisning. Uten disse er det usikkert om dette visjonære prosjektet hadde lyktes.

Slik har de fått befolkningen med seg, og i dag er størstedelen av befolkningen også overbevist om at militarisme og opplæring i å krige ikke er noe de støtter. De er fornøyd med at statens midler blir brukt til beste for innbyggerne og fredelig utvikling av nasjonen. Slik har Costa Rica utviklet et godt utbygd helsevesen og et avansert undervisningssystem for alle. Undervisning i fredsarbeid og konfliktløsning har høy prioritet både på universiteter og i skolevesenet.

Dette viser at fredsbevegelsens motto: *fred med fredelige midler* ikke er en naiv ledetråd men en høyst levedyktig og realistisk vei til fred. I Norge derimot, som er et land med omtrent samme innbyggertall som Costa Rica, har man gått en annen vei.

Norge har en stor og mektig nabo i øst. Denne naboen har aldri vært en direkte trussel mot Norge, og samarbeidet i Barentsregionen for eksempel har fungert godt og ble forhandlet fram med stor diplomatisk kløkt og

dyktighet på begge sider.

Likevel, Norge ruster opp som aldri før med grunngivning i faren fra øst. Befolkningens støtte til militarismen er stor i motsetning til Costa Rica sin befolkning som tror på at samfunnets midler må brukes til å utvikle et godt og fredelig samfunn og ikke til militært forsvar, og at samarbeid og diplomati er veien å gå.

I stedet for å legge vekt på undervisning i fredsarbeid, konfliktløsning og samarbeid mellom stater, blir norske ungdommer oppfordret til militærtjeneste, der de blir lært opp til alt annet enn fred med fredelige midler. Ungdommene blir lært opp til at militærets vei er veien til fred. Costa Rica valgte å tro på at man kan leve i fred med sine naboer ved å ønske fred med fredelige midler, samarbeid og ikke provokasjon.

Norge har valgt en annen vei og ser til stormaktenes måte å løse konflikter og oppnå fred på, nemlig militærmakt og samarbeid med militære stormakter og militære forsvarsorganisasjoner. Det betyr at fredsbevegelsens rolle er viktigere enn noen gang.

Costa Rica er et eksempel på at fred med fredelige midler er mulig og militarismens enorme pengebruk kan brukes til menneskelig utvikling, miljøtiltak og utryddelse av fattigdom. Når ledende samfunnstopper i Costa Rica blir spurt om grunnen til avskaffelsen av militærvesenet, er svaret: «Because it's the only thing that makes sense.»

Ja, nedrustning og avspenning er det eneste som gir mening i en verden som er truet av en miljøkatastrofe og der verdens befolkning trenger midler til å løse verdens utfordringer, fattigdom, matsikkerhet og helseproblematikk.

Jeg avslutter med følgende strofer fra fredssangen «I natt jag drömde»:

«Det finns ingen soldater mer, det finns inga gevær. Og ingen kjenner lengre til det ordet militær.»

En utopisk og uoppnåelig drøm?

I dagens verden kan det virke sånn. Men i Costa Rica er drømmen langt på vei blitt virkelig. Man har bevist at **fred med fredelige midler er mulig**.

Så la oss se til Costa Rica

Syrian Women Political Movement (SWPM)

Av Berit Aasen

IKFF fikk besøk fra Syrian Women Political Movement (SWPM) 30. mai til 3. juni i år. SWPM er en bevegelse med base i Canada som arbeider for kvinners rettigheter, fredsarbeid og kvinners politiske deltagelse både i Syria og i de landene syrrere nå befinner seg i. De besøkte Norge, Sverige og Finland som del av en nordisk tur «Women decide» for å lære om våre erfaringer. WILPF International har bistått SWPM siden oppstart og forvalter i dag programmene som støtter SWPM.

Delegasjonen sammen med representanter for UD 2. juni 2022

Mer informasjon om besøket i Norge: The visit of the Syrian Women's Political Movement to Norway as part of the "Women Decide" program - The Syrian Women's Political Movement (syrianwomenpm.org)

Etter godkjenning av baseavtalen

Bekymringsfull taushet om store og alvorlige samfunnskonsekvenser i norske medier

Av Gro Standnes

7. juni 2022 fattet Stortinget med overveldende flertall, et historisk vedtak. Mot stemmene fra de 24 representantene fra Miljøpartiet, Rødt og SV, sørget de 145 representantene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Pasientfokus for å åpne fire områder av Norge for USA-baser. Flertallet godkjente en bilateral avtale med USA, slik at både norsk sjølråderett over de fire områdene av landet vårt og mangeårig norsk basepolitikk forsvant.

Det er mange forsikringer i avtalen om respekt for norske lover, politikk og inngåtte internasjonale avtaler. Forsikringer som utvetydig blir tilsidesatt av bestemmelser som på den ene siden gir USA fri og uhindret tilgang, og som på den andre siden uforbeholdent forbyr norsk kontroll av USAs utstyr og disposisjoner. I tillegg avvises klart og utvetydig alle ankemuligheter. Alle nasjonale og internasjonale

rettsorganer og andre aktuelle organisasjoner – til og med NATO – er utelukket som ankeinstans. Det er amerikanske vurderinger av militærstrategiske hensyn som har absolutt førsteprioritet.

Fritt fram for amerikansk militarisme

Oppsiktsvekkende nok ser ikke disse fundamentalt samfunnsendrende og på mange måter truende spørsmål ut til å interessere landsdekkende og lokale medier.

Avtalen gir USA eksklusiv rett til å bruke deler av flystasjonene Rygge i Østfold, Sola i Rogaland, Evenes i Nordland og på Ramsund orlogsstasjon i Troms. USA kan få eksklusiv rett til å bygge militær infrastruktur og ha uhindret tilgang til områdene.

Som en konsekvens av ratifikasjonen vedtok også det samme stortingsflertallet Lov om *gjennomføring av tilleggsavtalen*, som medfører skattefritak for amerikanske styrker, kontraktører og deres ansatte og organisasjoner som leverer militære velferdstjenester. Loven fritar også amerikanske kontraktører fra bestemmelsene i arbeidsmiljøloven, allmenngjøringsloven og ferieloven.

Hvorfor så taust?

Etter et så skjellsettende stortingsvedtak skulle en forvente at både riksdekkende og lokale medier stadig ville bringe stoff om hva som skal skje - hva slags bygg og installasjoner planlegger de på Rygge, Sola, Evenes og Ramsund. Hvor mange soldater og annet militært personell skal kunne flytte inn og ut, hva med deres boligfasiliteter, hva med våpenlagring og lastede bombefly, krigsskip og ubåter? Hva skjer hvis disse basene skulle bli angrepet? Hva med sanitetsberedskapen, flukt- og tilfluktmulighetene for befolkningen? Hva skjer hvis USA mot norsk vilje realiserer militære operasjoner, som de finner nødvendige ut fra sine militærstrategiske vurderinger? Hva skjer med det lokale arbeidslivet generelt i lokalsamfunnet når de amerikanske kontraktørene er fritatt fra de tre mest sentrale arbeidslivslovene? Hva skjer med folk som demonstrerer mot militær aggresjon og bruk av atomvåpen i nærheten av basene? Det er en uendelighet av spørsmål og debattemaer, men norsk presse forholder seg stort sett taus! Det er både skremmende og bekymringsfullt.

Frode Rekve, en av nestorene i norsk presse, mangeårig NRK-journalist og nå ansvarlig for Frie Medier ved Institutt for journalistikk, er svært kritisk til den store tausheten om baseavtalen i landsdekkende og lokale medier. I en kronikk i *Demokraten* 20. august 2022 minner han om pressens og medias samfunnsmessige forpliktelser:

«Ingen vet hvor mange amerikanske bombe- og krigsfly som til enhver tid skal være stasjonert der. Skal det for eksempel oppbevares atomvåpen på Rygge? Bli Moss kommune og kanskje hele tettbygde ytre Østfold i seg selv et bombemål? Har hele Østfold med ett blitt et mer utrygt sted å bo? Hva mener vanlige folk? Kan USA-basene føre til et enda vanskeligere og utrygt forhold til vår store nabo i øst – Russland? Mange av disse spørsmålene får norsk presse dessverre neppe eksakte svar på noensinne. Det verste er egentlig at de ikke en gang blir stilt. Det er ille! Vi journalister kan ikke ha sittende på oss at vi ikke en gang prøver å finne ut

hva som skjer. Pressefolk må våge å tøyse og bryte all tausheten og hemmeligholdet omkring de nye strategiske USA-basene i Norge. Det er ennå ikke for sent å drive journalistikk om dette. Saken må på dagsorden straks!» Les hele Frode Rekves kronikk i *Demokraten* 20. august 2022 her:

<https://www.dagsavisen.no/demokraten/debatt/2022/08/20/total-taushet-om-usa-basen/>

“Åpner det en skarve skobutikk i Fredrikstad, er det full dekning og helside i lokalavisa. En fullt utbygd militær USA-base på Rygge flyplass nevnes ikke med et kløyva ord, og blir knapt debattert. Er det mulig? Tenk så mye uro, og så lite visshet. Det er fristende å si at pressen i Østfold så langt har sviktet totalt i denne saken.

Frode Rekve, i
Demokraten 20.
august 2022

Frode Rekve - Institutt for journalistikk - er svært bekymret for tausheten om de amerikanske basene i norsk press etter stortingsvedtaket 7.juni 2022

Norsk opprustning

Gro Standnes holder oss oppdatert om norsk opprustning:

500 millioner kroner i støtte fra Det europeiske forsvarsfondet til norsk våpenindustri

I en pressemelding fra Regjeringen 31. august 2022 meldes at norske bedrifter har mottatt 500 millioner kroner fra Det europeiske forsvarsfondet til støtte for til sammen 17 prosjekter som «spenner over et vidt spekter av militære kapasiteter, fra utvikling av materiell

og våpen, til soldatutstyr og IKT-utstyr».

Les pressemeldingen her: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/norske-bedrifter-far-500-millioner-for-a-utvikle-morgendagens-militarmateriell/id2926009/>

Ber regjeringen om 650 millioner kroner i støtte til våpenproduksjon på Raufoss

forsvaretsforum.no gjenga 5. september 2022 en NTB-melding om at våpenprodusenten Nammo på

Raufoss «ber om 650 millioner kroner fra regjeringen for å kunne øke leveransene av våpen og ammunisjon.» De selger våpen til land i Europa som rustet opp, samt til krigen i Ukraina.

Les mer her: <https://forsvaretsforum.no/beredskap-forsvaret-nammo/ber-om-650-millioner-til-a-kunne-oke-vapenleveranser-til-forsvaret/282985>

Norsk våpeneksport i 2021

Her foreligger to offisielle rapporter. En fra Statistisk sentralbyrå og en fra Regjeringen i forbindelse med den årlige meldinga til Stortinget om norsk våpeneksport. Disse rapportene opererer med ulike tall, fordi Utenriksdepartementet ifølge Statistisk sentralbyrå «inkluderer flere varer enn våpen og ammunisjon som kan brukes militært, såkalt B-materiell, og dessuten eksport av tjenester.»

Statistisk sentralbyrå rapporterte 2. mars 2022 om en økning i norsk våpeneksport i 2021 med 463 millioner

kroner til 3.3 milliarder.

Les mer her: <https://www.ssb.no/utenriksokonomi/utenrikshandel/statistikk/utenrikshandel-med-varer/artikler/norges-vapeneksport-okte-i-2021>

I en pressemelding 3. juni 2022 meldte Regjeringen at «Den samlede verdien av eksporten av forsvarsmateriell og annet i 2021 var om lag åtte milliarder kroner. Eksporten av våpen, ammunisjon og annet militært materiell beløp seg til cirka 6,3 milliarder kroner i 2021, mot cirka 6,7 milliarder kroner i 2020.

Av dette utgjorde salg av våpen og ammunisjon (såkalt A-materiell) cirka 4,8 milliarder kroner og annet militært materiell (såkalt B-materiell) cirka 1,2 milliarder kroner. Eksport av varer som for eksempel kommunikasjonsutstyr og sensorer (såkalte flerbruksvarer til militært sluttbruk) utgjorde cirka 350 millioner kroner. I tillegg kommer vedlikehold og andre tjenester til om lag 1,6 milliarder i 2021.»

Les mer her: https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/pm_forsvarsmateriell/id2917453/

Seminar om fred, klima, miljø 22.10.2022

Seminaret vil være i Oslo på Anker hotell klokka 10.00- 18.00

Foreløpig program	15.45-16.00
10.00-10.15 Registrering, kaffe og mingling	16.00-17.30
10.15-10.30 Åpning v. Tim Liebenhoff	17.30-18.00
10.30-11.45 «Fossile brensler og krig, med fokus på Ukraina» Andreas Randøy, Global Gas and Oil Network Klimentina Radkova, Greenpeace	
11.45-12.00 Pause	
12.00-13.30 «Atomkraft i en konfliktfylt verden» Astrid Liland, Statens Strålevern Bror Eskil Heiret, Natur og Ungdom	
13.30-14.30 Lunsj	
14.30-15.45 «Matkrise og flyktninger grunnet	

konflikter og miljøødeleggelser»
Richard Skretteberg, Flyktningshjelpen
Emil Beddari, Framtiden i våre hender

15.45-16.00 Pause

16.00-17.30 «Alternativ freds- og sikkerhetspolitikk i et miljøperspektiv»
Bente Bakke, Besteforeldrenes Klimaaksjon
Åse Møller-Hansen, IKFF
Ingeborg Breines, tidligere direktør i UNESCO og PBI president

17.30-18.00 Avslutning v. Tim Liebenhoff

Arrangører: Norges Fredslag, Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet og Bestemødre for Fred

Påmelding innen 06.10. til:
norgesfredslag@gmail.com

Deltakelse er gratis

MEDLEMSKONTINGENTEN

Vi minner om kontingenten for 2022. Kontingenten per år er 500 eller 300 kroner, medlemmene velger selv. For studenter er kontingenten 100 kroner.

Vi setter stor pris på pengegaver. Gaver over 500 kroner kan trekkes fra skatten. Husk å oppgi hva innbetalingen gjelder.

Pengene gir mulighet for aktivitet og synliggjøring av IKFF.

Kontonummeret er WILPF Norge 1254 62 53048.

BLI MEDLEM AV IKFF

Ønsker du å bli medlem, send oss ditt navn, postadresse og epostadresse på epost, ikff@ikff.no, eller per brev til Majorstuveien 39, 0367 Oslo, eller på hjemmesidene www.ikff.no.

For sangtips fra redaksjonen, ta bilde av strekkoden under med kameraet til mobilen:

Redaksjon for dette nummeret er:

Ellen Elster, Elin Fossen, Yennie Bredin, Audgunn Oltedal, Gro Standnes.

Bergen IKFF har bidratt med stoff. Redaksjonskomite: Åse Møller-Hansen, Marianne Sælen og Susanne Urban

Lay-out: Stine Marie Vørner

Korrektur: Mari Holmboe Ruge

Lokalavdelinger og kontakter:

Bergen/Hordaland: Aase Møller-Hansen, epost: aasemh04@yahoo.com

Innlandet: Kari Nes, epost: kar-nes@online.no

Oslo/Viken: Elisabeth Koren, epost: e-koren@online.no

Trondheim: Berit Rusten, epost: beritrusten@gmail.com

Sandnes: Ingegerd Austbø, epost: ingegera@online.no

Stavanger: Hilde Solberg, epost: solberghilde@outlook.com